

سری کتاب‌های آموزشی کمک حافظه

دوران‌دینشان

با آخرین اصلاحات مورخ ۱۳۹۴/۳/۲۴



آیین دادرسی کیفری

کمک حافظه

مجموعه دوم؛

صلاحیت مراجع کیفری، رسیدگی و اعتراض به آراء و اجرای احکام کیفری

بر اساس قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲

و قانون آیین دادرسی جرایم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۹۳

مطابق با سرفصل‌های آموزشی دانشگاه

ویژه دانشجویان و داوطلبان آزمون وکالت، قضاء و کارشناسی ارشد

دکتر شادی عظیم‌زاده

دکترای حقوق جزا و جرم‌شناسی از دانشگاه تهران

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

سرشناسه	: عظیمزاده، شادی، ۱۳۵۹ -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: کمک حافظه آیین دادرسی کیفری؛ بر اساس قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ و ... مطابق با سرفصل‌های آموزشی دانشگاه ویژه داوطلبان آزمون وکالت، قضا و کارشناسی ارشد / تالیف شادی عظیمزاده.
مشخصات نشر	: تهران: دوراندیشان، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ج.
فروست	: سری کتاب‌های آموزشی کمک حافظه دوراندیشان.
شابک	: ج. ۱. ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۹۶-۱۴-۳ : ج. ۲. ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۹۶-۱۵-۰
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا
موضوع	: آیین دادرسی جزایی — ایران
موضوع	: آیین دادرسی جزایی — ایران — آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	: دانشگاه‌ها و مدارس عالی — ایران — آزمون‌ها
موضوع	: آزمون دوره‌های تحصیلات تکمیلی — ایران
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۴ ۸۵۶/۴۶۰ KM۴
رده بندی دیویی	: ۵۵۰.۳۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۶۲۲۱

نام کتاب: کمک حافظه آیین دادرسی کیفری (جلد دوم)

تألیف: دکتر شادی عظیمزاده

ناشر: دوراندیشان

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵

قطع: وزیری

لیتوگرافی و چاپ: بهمن

قیمت: ۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۹۶-۱۵-۰

آدرس مرکز پخش:

تهران - خیابان انقلاب - خیابان منیری جاوید - خیابان روانمهر - پلاک ۱۲۳

تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۶۳۲۱۸-۶۶۹۶۳۲۲۸

www.Doorandishan.Net

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب برای انتشارات دوراندیشان محفوظ است و هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق چاپ و نشر تمام یا بخشی از این اثر را بدون موافقت کتبی ناشر به هر صورت اعم از فتوکپی، پلی کپی، جزوه و... شرعاً و قانوناً ندارد و متخلفین به موجب قانون حمایت از مولفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ مجلس تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

به نام دادار بزرگ

کتاب «آیین دادرسی کیفری» که اینک در اختیار دانشجویان، علاقه‌مندان و رهپویان حقوق کیفری قرار گرفته است، ماحصل تلاشی است طولانی که به منظور تسهیل و تسریع مطالعه آیین دادرسی کیفری و تحقق یادگیری‌ای دقیق، جامع و کامل برای دانشجویان حقوق که به ویژه در صدد آموختن آزمونهای تخصصی و کالت و آزمونهای تحصیلات تکمیلی در رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی می‌باشند، گردآوری شده است.

این مجموعه که مطابق با الگوی خاص یادگیری ابداعی در موسسه دوراندیشان تنظیم شده است، بی‌تردید داعیه، بر تکیف یک اثر مستقل نداشته و ندارد، بلکه با نهایت احترام و تواضع در برابر پیشگامان و اساتید پرپیک موتاز، رشته حقوق جزا، این مجموعه که فی‌الذات یک کتاب کمک آموزشی با ویژگی‌های خاص است، خود را به عنوان اثری معرفی می‌نماید که نسبت به سایر کتب آموزشی حقوق جزا متفاوت، کامل‌تر و به مراتب مفیدتر جهت یادگیری شایسته مطالب علمی و کاربردی این رشته سواست.

این مجموعه در دو جلد با فصول و مباحثی فرعی مبتنی بر سرفصل‌های قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ و منطبق با سرفصل‌های آموزشی که دانشجویان در دوره‌های کارشناسی دانشکده‌های حقوق، در طی دروس آیین دادرسی کیفری (۱) و (۲) مطالعه می‌نمایند، تدوین و گردآوری شده است. جلد اول مشتمل بر پنج فصل (در موضوعات مربوط با دعاوی عمومی و خصوصی و مقررات ناظر بر مرحله تعقیب و تحقیق به ویژه با تمرکز بر وعایف دادستان، بازپرس، دادیاران و ضابطین دادگستری) و جلد دوم مشتمل بر نه فصل (با مباحثی در حوزه صلاحیت مراجع کیفری، رسیدگی و اعتراض به آراء، اجرای احکام کیفری و سایر مباحث مربوط به آیین‌نامه‌های خاص) و پیوست‌های آموزشی تهیه و تدوین شده است.

- با لحاظ اینکه قانون آیین دادرسی کیفری در ۲۶ اسفند هزار و سیصد و نود و دو مورد تایید شورای نگهبان قرار گرفت و متعاقباً در سوم اردیبهشت ماه ۱۳۹۳ با انتشار از طریق روزنامه رسمی در اختیار عموم قرار داده شد، جامعه حقوقی بیش از هر چیز دارای این دغدغه بوده و هست که مجموعه‌ای را در اختیار داشته باشد تا آشنایی و یادگیری این مجموعه از مقررات

تازه مصوب که آکنده از نوآوریها و تغییرات و تحولات تقنینی می‌باشند را تسهیل نماید؛ لذا هدف اصلی این مجموعه پاسخگویی به چنین دغدغه‌ای بوده است.

همانند سه کتاب دیگر آموزشی حقوق جزای عمومی و اختصاصی منتشره از نگارنده، در این کتاب نیز؛ در ابتدای هر مبحث کلیه مواد قانونی مربوط به مباحث از قوانین مختلف گردآوری شده‌اند تا خواننده از مراجعه به قوانین متنوع و گاه پراکنده جزایی فارغ شده و پیش از ورود به هر مبحث با مطالعه مواد قانونی و آمادگی ذهنی بیشتر، به مطالعه و یادگیری بپردازد.

آموزش مطالب در قالب نمودارها و الگوهای تصویری توأم با بیان نکات برجسته توضیحی ارائه شده است. در انتهای این کتاب نیز چند مجموعه جداول آموزشی پیوست شده است تا خواننده برای به‌دست سپردن بهتر مطالب و مطالعه تطبیقی، فرآیندی سهل‌تر را پیش رو داشته باشد؛ جداولی مربوط به کلیه مواعید قانونی مندرج در قانون آیین دادرسی کیفری - که حجم بالایی را نیز به خود اختصاص می‌دهند - جداول مربوط به جرایم مهم که ساز و کارهای متعدد و ویژه‌ای در این قانون برای آنها در نظر گرفته شده است، جداول مربوط به آرای قابل اعتراض، مدت طرح اعتراض و تعیین مرجع اعتراض و سایر جداول به شرح پیوست که به خصوص برای دانشجویان مستعد آزمون‌ها از اهمیت برخوردار خواهد بود.

این مجموعه نه تنها با هدف ارائه منابعی کمک‌آموزشی جهت تسهیل یادگیری دانشجویان و تسریع سپردن نکات به حافظه فراهم شده است بلکه به دلیل برخورداری از ویژگیهای برشمرده شده می‌تواند به مثابه اثری مناسب جهت تدریس در رشته‌های حقوق همکاران محترم را یاری رسانده و از طریق دانشجویان حقوقی نیز در سطح وسیعی تحصيلی مورد استفاده قرار گیرد.

قانون آیین دادرسی کیفری با ۵۷۰ ماده و ۲۳۰ تبصره در اسفندماه ۱۳۹۲ مصوب شد و متعاقباً در مهرماه ۱۳۹۳ از ماده ۵۷۱ الی ماده ۶۹۹؛ مشتمل بر آیین دادرسی جرایم نیروهای مسلح، آیین دادرسی الکترونیکی، آیین دادرسی جرایم رایانه‌ای و آیین دادرسی جرایم اشخاص حقوقی مورد تصویب قرار گرفت که به موجب ماده ۶۹۹ این قانون مجموعه مقررات فوق از اول تیرماه ۱۳۹۴ لازم‌الاجرا گردید. ضمناً در تاریخ ۱۳۹۴/۳/۲۴ اصلاحیه‌ی ۳۷ ماده قانون

آیین دادرسی کیفری، نهایی و لازم‌الاجرا شد که برخی از این ۳۷ ماده، از جمله مواد کلیدی و تأثیرگذار بر ماهیت مواد دیگر آیین دادرسی کیفری بودند که در چاپ نهم به بعد این اثر نیز کلیه اصلاحات قانون اصلاحی خرداد ۱۳۹۴ مورد اعمال در مباحث آموزشی و نموداری کتاب قرار گرفت.

این تحول، تحولی عمده و نوین در نظام عدالت کیفری ایران محسوب می‌شود؛ نباید از نظر دور داشت که دهه نود شمسی دوره‌ی نوآوریها و تحولاتی است که در سیاست جنایی تقنینی ایران به رفعت پیوسته است و همزمانی تقریبی اجرایی شدن قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ و قانون آیین دادرسی کیفری که به تصریح ماده ۵۶۹ همان قانون، باید شش ماه پس از انتشار در روزنامه رسمی لازم‌الاجرا گردد، جامعه حقوق جزایی ایران را با فضایی آکنده از نوآوریها رو به رو می‌کرد که همان اندازه که خوشبینانه می‌باشد، نگران کننده نیز خواهد بود، نگرانی از این جهت که در پرتو آزمون و خطا گذاشته نشدن این مقررات و عدم کسب تجربه کافی در مورد نحوه اثرگذاری کارکرد این ساز و کارهای جدید می‌تواند دغدغه‌ی خدشه دار شدن نظم عمومی و حقوق شهروندان را در پی داشته باشد. از این رو مطالعه‌ی هر چه بیشتر، عمیق تر و نکته بینانه تر این قوانین نه تنها اشکاف تخصصی حقوق دانان را بر این مقررات افزایش می‌دهد بلکه دیدگاهی نقادانه را فراهم می‌سازد که در آن امکان کنکاش و به چالش کشیدن قانون نویسی نوین در این نصوص مهیا می‌گردد. نباید از نظر دور داشت که دکترین و نظریه‌های مشورتی مراجع حقوقی و تخصصی در این راستا می‌تواند به کارکردی شدن این قوانین بیشتر کمک نماید.

قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ با مجموعه‌ای از ساز و کارهای جدید راجع به فردی‌سازی مرحله تعقیب کیفری با طرح قرارهای بایگانی شدن پرونده، تعلیق تعقیب و یا گسترش عدالت ترمیمی به مرحله دادسرا با امکان صدور قرار میانجیگری، توجه بیشتر به حقوق متهم به ویژه تغییراتی در ارتباط با حق داشتن وکیل در مرحله تحقیقات مقدماتی و رسیدگی، قرارهای تأمین کیفری، خروج قرار بازداشت از مفهوم الزامی بودن، طرح ساز و کارهای تحت نظر قرار گرفتن متهم، ابداع قرارهای نظارت قضایی، ایجاد تغییراتی در صلاحیت ذاتی محاکم از طریق نهادینه سازی دادگاه های کیفری یک و دو، الزامی ساختن

تشکیل پرونده شخصیت بزهکار در شرایط قانونی، ایجاد مقررات ویژه در دادرسی کودکان و نوجوانان و تطبیق قوانین اجرای احکام با تغییرات قانون مجازات اسلامی جهت بهینه سازی تصمیماتی چون تعلیق اجرای مجازات، آزادی مشروط، نیمه آزادی، نظارت الکترونیکی، خدمات عام المنفعه و همه نشانگر رو به رو شدن حقوقدان های ایرانی با گستره ای از تحولات و نوآوریهاست که آموزش بنیادین آن با ساده ترین لسان آموزشی، هدف این مجموعه بوده است. با روش آموزشی نموداری سعی بر تفهیم سریع و آسان این مقررات گردد.

بی تردید با گذر زمان و کاربرد مستمر قانون آیین دادرسی کیفری در دادگاهها، جامعه حقوقی و نظام عدالت کیفری ایران با تجربه ای تازه در ساختار کیفری رو به رو شده و چالشها و مباحث علمی تازه ای جمع آید، ایام، خلاء ها و نواقص قانون جدید مطرح خواهد شد، که در تقویت و اصلاح این مجموعه عملی که آموزش نیز در آینده موثر خواهد بود.

اکنون که این مجموعه به یاری پروردگار و در سایه آموخته های این حقیر از محضر اساتید برجسته رشته حقوق جزا و با کمک و پیشنهادهای موثر و شایسته دوستان، همکاران و دانشجویان گردآوری، تنظیم و به چاپ رسیده و اکنون پیش روی خوانندگان محترم قرار گرفته است، بر خود لازم می دانم تا ضمن سپاس از اساتیدی که در محضر آن دانش اندوزی کرده ام، از ریاست محترم موسسه علمی دورانیشان، جناب آقای قاسم حسین آری و دانشجویان ساعی و همکاران آن موسسه که در تهیه شکلی این مجموعه به نحو درخور و شایسته ییغاد، کمال همکاری را داشته اند، قدردانی نمایم. با تاکید براین امر که مجموعه ی پیش روی از کمالات و نواقص دور نیست و بی تردید پیشنهادهای شایسته خوانندگان محترم و فرهیخته می تواند اصلاح، بهبود و تدقیق هر چه بهتر آن موثر باشد.

با کمال سپاس

شادی عظیم زاده

زمستان ۱۳۹۴

فهرست		
صفحه	مواد مربوطه	عناوین
فصل نخست: صلاحیت مراجع قضایی		
۱۲	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۳۱۰ الی ۳۱۷	مبحث اول؛ صلاحیت محلی
۱۶	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۲۹۴ الی ۳۱۵ - ۴۴۴ * آیین نامه دادرسی و دادگاه های ویژه روحانیت با آخرین اصلاحات ۱۳۸۴	مبحث دوم؛ صلاحیت ذاتی
فصل دوم: رسیدگی و صدور رأی		
۵۸	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۳۱۹ الی ۳۳۴	مبحث اول: رسیدگی به ادله اثبات دعوا
۶۴	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۱۹۰ - ۱۹۴ - ۳۰۲ - ۳۳۵ الی ۳۸۵ - ۴۲۱	مبحث دوم؛ رسیدگی دادگاه های کیفری
۸۷	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: ۳۵۹ - ۳۷۴ الی ۴۰۴	مبحث سوم؛ صدور رأی
۱۰۴	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۴۰۶ - ۴۰۷	مبحث چهارم: رأی غیابی
۱۰۷	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۴۰۸ الی ۴۱۷	مبحث پنجم؛ رسیدگی در دادگاه های اطفال و نوجوانان
۱۱۲	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۴۱۸ - ۴۱۹ - ۴۲۰	مبحث ششم؛ احاله
۱۱۴	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۴۲۱ الی ۴۲۳	مبحث هفتم؛ رد دادرس
فصل سوم: اعتراض به رأی کیفری		
۱۲۰	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۴۲۶ الی ۴۴۷	مبحث اول؛ کلیات
۱۲۹	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۴۲۶ الی ۴۲۸ - ۴۴۴ - ۴۵۱ الی ۴۶۱	مبحث دوم؛ دادگاه تجدیدنظر استان
۱۳۸	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۴۲۸ - ۴۳۵ - ۴۴۴ - ۴۶۲ الی ۴۸۳	مبحث سوم؛ دیوانعالی کشور
۱۵۳	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۴۷۸ الی ۴۸۳	مبحث چهارم؛ اثار اعاده دادرسی
۱۵۷	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۴۴۶ و ۴۴۷	مبحث پنجم؛ تجدیدنظر خواهی از رأی مربوط

فهرست

صفحه	عناوین	مواد مربوطه
فصل چهارم: اجرای احکام کیفری		
۱۶۲	مبحث اول: کلیات	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۴۸۴ الی ۵۱۲
۱۷۷	مبحث دوم: اجرای مجازات حبس	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۱۴ - ۲۵۵ - ۵۱۳ الی ۵۲۴
۱۸۶	مبحث سوم: کانون اصلاح و تربیت	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۵۲۵ - ۵۲۶ - ۵۲۷
۱۸۸	مبحث چهارم: اجرای محکومیت های مالی	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۲۳۲ - ۲۳۳ - ۵۲۹ الی ۵۴۰
۱۹۴	مبحث پنجم: اجرای سایر احکام کیفری	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۵۲۰ - ۵۴۱ الی ۵۵۸
فصل پنجم: هزینه های دادرسی		
۲۰۴	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۵۵۶ الی ۵۶۵	
فصل ششم: آیین دادرسی جرایم نیروهای مسلح		
۲۱۰	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۵۷۱ الی ۶۴۸	
فصل هفتم: آیین دادرسی کیفری الکترونیکی		
۲۴۶	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۶۴۹ الی ۶۶۰	
فصل هشتم: آیین دادرسی جرایم رایانه ای		
۲۵۸	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۶۶۴ الی ۶۸۷	
فصل نهم: آیین دادرسی جرایم اشخاص حقوقی		
۲۶۸	* قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲: مواد ۶۸۸ الی ۶۹۶	
پیوستها		
۲۷۲	پیوست شماره ۱: فهرست قوانین منسوخ شده توسط قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲	
۲۷۸	پیوست شماره ۲: مواعد قانونی در قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲	
۲۸۸	پیوست شماره ۳: ضمانت اجرای کیفری مندرج در قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲	
۲۹۲	پیوست شماره ۴: آرای قابل اعتراض	
۲۹۶	پیوست شماره ۵: ساز و کارهای قانونی ناظر بر جرایم مهم مندرج در ماده ۳۰۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲	
۳۰۱	پیوست شماره ۶: مقررات ناظر بر روابط دادستان و بازپرس	

فهرست	
۳۰۳	پیوست شماره ۷: موارد رسیدگی خارج از نوبت
۳۰۵	پیوست شماره ۸: آموزش نموداری شوراهای حل اختلاف بر اساس قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴
۳۲۶	پیوست شماره ۹: آموزش نموداری نکاتی از قانون مطبوعات
۳۴۴	پیوست شماره ۱۰: قانون نظارت بر رفتار قضات مصوب ۱۳۹۰
۳۵۵	فهرست منابع

www.ketab.ir